

Tartalom

III. RÉSZ

ÁLDOZATPOLITIKA, ÁLDOZATSEGÍTÉS, SÉRTETTI JOGOK

Szerk.: Kiss Anna.....	11
Bevezetés.....	13
7. Az áldozatpolitika alapjai.....	17
7.1. Az áldozatpolitika története, elmélete és gyakorlata nemzetközi kitékintéssel (Görgényi Ilona).....	19
7.1.1. Az áldozatpolitika kezdetei és a 20. század közepéig tartó időszak jellemzői.....	19
7.1.2. Áldozatpolitikai irányok az 1960-as, 70-es években	20
7.1.3. Az 1980-as évek áldozatpolitikája	22
7.1.4. Áldozatpolitika az 1990-es években	24
7.1.5. Az áldozatpolitika jellemzői 2000 után.....	26
7.1.6. Az áldozatpolitika kihívásai az új évezredben	30
Források	35
7.2. Áldozattá válás Magyarországon: a statisztika és az empirikus vizsgálatok valóságképe (Barabás A. Tünde)	39
7.2.1. A sértetté válás mérése	39
7.2.1.1. Statisztika és valóság	39
7.2.1.2. A sötétben maradó esetek: látencia	40
7.2.1.3. Az áldozattá válás és a látencia mérésének lehetőségei.....	42
7.2.2. Áldozatkutatások Magyarországon az ezredfordulóig.....	43
7.2.2.1. Nemzeti kutatások.....	43
7.2.2.2. Részvétel nemzetközi kutatásokban	44
7.2.3. A 21. század első vizsgálatai – áldozatkutatások az Országos Kriminológiai Intézetben	44
7.2.3.1. Áldozatok és vélemények	45
7.2.3.2. InSec – Bizonytalanság-érzés Európa nagyvárosaiban.....	47
7.2.3.3. „Bűnmegelőzési körhinta” (CPC) – AGIS Projekt	49
7.2.4. Összegzés.....	50
Források	52
8. Áldozatsegítés Magyarországon	55
8.1. Új szemlélet a büntetőeljárásban (Kiss Anna)	57
8.1.1. A sértett megváltozott szerepe a büntetőeljárásban: a resztoratív igazságszolgáltatási formák megjelenése	57

8.1.2. A sértett jogi helyzete a büntetőeljárásban.....	59
8.1.2.1. A sértett fogalma.....	59
8.1.2.2. A sértett pozíciói	61
8.1.2.3. A sértett jogai.....	62
8.1.2.4. A sértett kötelezettségei.....	68
8.1.3. Összegezés	69
Források	69
8.2. Az állami áldozatsegítés rendszere és értékelése (Sömjéni László és Zséger Barbara).....	73
8.2.1. Nemzetközi kitekintés.....	73
8.2.2. Az áldozatpolitika története és szereplői Magyarországon.....	75
8.2.3. Az Ást. hatálya	80
8.2.3.1. Az áldozat fogalma, az Ást. személyi hatálya.....	80
8.2.3.2. Az Ást. területi hatálya.....	82
8.2.4. Az Áldozatsegítő Szolgálat tevékenysége	83
8.2.4.1. Az áldozati jogok érvényesülése és a tájékoztatás	83
8.2.4.2. Áldozatsegítő szolgáltatások.....	84
8.2.4.3. Állami kárenyhítés	85
8.2.5. Eljárás áldozatsegítő szolgáltatások és állami kárenyhítés esetén.....	87
8.2.6. Az áldozatsegítés értékelése.....	91
Források	94
8.3. Civilek az áldozatsegítésben (Fehér Lenke és Zséger Barbara).....	95
8.3.1. A civil szervezetek szerepe az áldozatsegítésben a nemzetközi dokumentu- mok alapján.....	95
8.3.2. Az Európai Áldozatsegítő Szervezet tevékenysége	97
8.3.2. A civil szervezetek a hazai áldozatsegítésben.....	98
Források	102
8.4. Az áldozatsegítés módszertana (Virág György).....	105
8.4.1. A bűncselekmény hatása az áldozatra. Az áldozat szükségletei	105
8.4.2. A bűncselekmény mint trauma – a súlyosabb bűncselekmények áldozatai	107
8.4.3. Az áldozatsegítés elvei, „módszertana”	112
A fejezetben használt pszichológiai szakkifejezések magyarázata.....	119
Források	121

9. A bűncselekménnyel okozott kár megtérülési formái.....	123
9.1. A polgári jogi igény (Herke Csongor).....	125
9.1.1. A magánfél és a polgári jogi igény fogalma, az adhéziós eljárás létfogosultsága.....	125
9.1.2. A polgári jogi igény.....	126
9.1.3. A polgári jogi igény érvényesítésére jogosultak, az érvényesítés törvényes módja és határideje	128
9.1.4. A polgári jogi igényről hozható döntés	129
9.1.5. A magánfél jogállása	131
9.1.6. A polgári és büntetőeljárás jog kapcsolata polgári jogi igénynél.....	134
Források	137
9.2. A kár megtérülésének egyéb formái (Róth Erika)	139
9.2.1. A kár megtérülése a közvetítői eljárásban.....	140
9.2.1.1. A közvetítői eljárás előnyei – az okozott kár gyors megtérülése	141
9.2.1.2. A kártérítés mértéke	143
9.2.1.3. Több bűncselekmény, több sértett vagy több terhelt.....	145
9.2.1.4. A kár megtérítésének, illetve a jóvátételnek a következményei	146
9.2.1.5. A közvetítői eljárásban meg nem térült kár.....	148
9.2.2. A kár megtérülése a vádemelés elhalasztása során	148
9.2.3. A kár megtérülésének egyéb formái.....	150
9.2.4. Összegzés.....	151
Források	152
 IV. RÉSZ BŰNELKÖVETŐK REINTEGRÁCIÓJA	
Szerk.: Velez Edit és Garami Lajos	155
Bevezetés	157
 10. Közösségi büntetések és pártfogó felügyelet.....	161
10.1. A közösségi büntetések (Kerecsi Klára).....	165
10.1.1. Miért és hogyan büntetünk?.....	165
10.1.2. A közösség fogalma	168
10.1.3. Alternatív szankciók és közösségi büntetések: új köntösben régi tartalom?	170
10.1.4. A közösségi szankciók helye a büntetőjog szankciórendszerében.....	172
10.1.4.1. A közösségi szankciók köre	174
10.1.4.2. A közösségi szankciók célja.....	176

10.1.4.3. A közösségi szankciók által közvetített értékek.....	177
10.1.5. Az alternatív szankciók a büntetőeljárás szakaszaiban.....	178
10.1.5.1. Az eljárás bemeneti szakasza: a diverzió.....	179
10.1.5.2. Közösségi szankciók a bíróság határozatában.....	180
10.1.5.3. A büntetés-végrehajtási szakasz: szabadságvesztés és feltételes szabadság.....	181
10.1.6. A közösségi szankciók a 21. században.....	181
Források.....	182
10.2. A magyar Pártfogó Felügyelői Szolgálat szervezete és feladatai (Hatvani Erzsébet).....	187
10.2.1. A magyar Pártfogó Felügyelői Szolgálat reformja.....	187
10.2.2. A Pártfogó Felügyelői Szolgálat szakmai tevékenysége.....	188
10.2.3. A Pártfogó Felügyelői Szolgálat szervezeti struktúrája.....	190
10.2.4. A pártfogó felügyelők képzése.....	192
10.2.5. A közösség egyéb szereplőinek bevonása: intézményközi együttműködések, civil kapcsolatok.....	192
Források.....	194
10.3. A pártfogó felügyelet mint közösségi büntetés (Bogschütz Zoltán, Kóta Tünde és Velez Edit).....	197
10.3.1. A pártfogás története.....	197
10.3.2. Értékelési eszközök a pártfogásban.....	205
10.3.3. Esetkezelés a pártfogó felügyelet végrehajtása során.....	209
10.3.3.1. A pártfogó felügyelet jogintézményének jellemzői.....	209
10.3.3.2. A magatartási szabályok.....	210
10.3.3.3. A pártfogó felügyelői esetkezelés, az igazságügyi szociális munka sajátosságai.....	212
10.3.3.4. Az esetkezelés folyamata, módszerei, eszközei.....	213
10.3.3.5. A fiatalkorúak pártfogó felügyeletének sajátosságai.....	220
10.3.4. Csoportos esetkezelés a pártfogásban.....	223
10.3.4.1. A csoportos foglalkozás a közösségi büntetések körében.....	223
10.3.4.2. A csoportos foglalkozások módszere.....	225
10.3.4.3. Hazai fejlemények.....	227
10.3.5. A közösségi büntetések sajátos szinterei: a nappali foglalkoztatók.....	228
10.3.5.1. Előzmények: a közösségi foglalkoztatók kialakulása.....	229
10.3.5.2. A pártfogó felügyelői foglalkoztató.....	230
10.3.5.3. Közösségi foglalkoztatók Magyarországon.....	231
Források.....	232

10.4. Börtönpártfogolás és utógondozás (Kása Karolina).....	241
10.4.1. Az utógondozás hatályos szabályozása.....	241
10.4.2. Fogalmi meghatározás, utógondozási modellek.....	243
10.4.3. Az utógondozás módszertana.....	245
10.4.4. A reintegráció feltételei – a segítségnyújtás területei.....	247
Források.....	249
10.5. A közérdekű munka büntetés (Gombik Gergely).....	251
10.5.1. A közérdekű munka büntetés hazai története.....	251
10.5.2. A közérdekű munka büntetés hatályos szabályozása.....	252
10.5.2.1. A közérdekű munka büntetés jellemzői a hatályos magyar büntetőjogban.....	252
10.5.2.2. A közérdekű munka büntetés végrehajtásának menete.....	253
10.5.3. Gyakorlati tapasztalatok.....	256
10.5.3.1. Az ítéletekkel kapcsolatos adatok.....	256
10.5.3.2. Az elítéltek jellemzői.....	256
10.5.3.3. A végrehajtás jellemzői.....	258
10.5.4. Következtetések.....	259
10.5.4.1. A büntetés alkalmazása a kutatás eredményei tükrében.....	259
10.5.4.2. A végrehajtás szabályozásával kapcsolatos észrevételek.....	260
10.5.5. A társadalmi reintegráció lehetőségei a közérdekű munka büntetés kapcsán.....	261
Források.....	262
10.6. A büntetőjogi mediáció (Kertész Tibor, Opóczy László és Törzs Edit).....	263
10.6.1. A büntető ügyekben alkalmazható közvetítői eljárás hazai jogi szabályozása.....	263
10.6.2. A büntetőjogi mediáció szervezeti háttere; a mediátorok.....	266
10.6.2.1. Szervezeti háttér. Az ügyvédek bekapcsolódása a közvetítői tevékenységbe.....	266
10.6.2.2. Képzés.....	267
10.6.2.3. Mentorálási rendszer.....	268
10.6.3. A büntetőjogi mediáció alkalmazásának első évi tapasztalatai.....	269
10.6.4. A büntetőjogi mediáció speciális módszertana.....	274
10.6.4.1. A büntetőjogi mediáció célja, eredménye.....	274
10.6.4.2. Az érzelmek dinamikája.....	275

10.6.5. A megfelelő mediációs módszer kiválasztása	278
Források	281
11. Fogvatartottak reintegrációja	283
11.1. A klasszifikáció	
(Garami Lajos)	285
11.1.1. A klasszifikáció fogalma és szerepe a büntetés-végrehajtás tevékenységében	285
11.1.2. A magyar bv. rendszer klasszifikációs gyakorlata.....	287
11.1.3. A klasszifikációs rendszer kritériumai.....	288
11.1.4. Az osztályba sorolás szempontjai, módszerei, az információk forrásai....	289
11.1.4.1. A klasszifikáció szempontjai	289
11.1.4.2. Az egyéni biztonsági kockázat értékelése	291
11.1.4.3. A kezelési szükséglet meghatározása.....	292
11.1.4.4. Az egyéni reintegrációs program viszonya a klasszifikációhoz – a cso- portszintű programok lehetőségei	293
11.1.4.5. A differenciált bánásmódot nyújtó rezsimek kialakításának lehetőségei.....	294
Források	296
11.2. Kriminálpedagógia és reintegráció	
(Ruzsonyi Péter).....	299
11.2.1. A kriminálpedagógia kialakulása és fogalma.....	299
11.2.1.1. A kriminálpedagógia kialakulásának hazai története	299
11.2.1.2. A kriminálpedagógia fogalma	303
11.2.2. A kriminálpedagógiai törekvések nemzetközi tendenciái. Változtatási el- képzelések a hazai büntetés-végrehajtás intézményrendszerében	305
11.2.2.1. A kriminálpedagógiai törekvések nemzetközi tendenciái	305
11.2.2.2. Pedagógiai alapú változtatási elképzelések a hazai büntetés-végrehajtás intézményrendszerében.....	310
11.2.3. A személyiség kriminálpedagógiai alapú értelmezése	313
11.2.3.1. A személyiségformálás lehetőségei a fogvatartottak körében.....	313
11.2.3.2. Kompetenciák fejlesztése, a viselkedés kontrollja – kognitív szociális kompetencia	318
Források	322

11.3. A büntetés-végrehajtási intézetben alkalmazható diagnosztikus és terápiai pszichológiai módszerek (Kisrétiné Kiss Mónika).....	325
11.3.1. A pszichológus és a pszichológia szerepe a büntetés-végrehajtásban.....	325
11.3.2. A büntetés-végrehajtási pszichológus diagnosztikai tevékenységének területei	327
11.3.3. Terápia a börtönben.....	331
11.3.3.1. A terápia fogalma, lehetőségei	331
11.3.3.2. Terápiai módszerek.....	333
11.3.3.3. Speciális fogvatartotti csoportok terápiája (kezelése).....	335
11.3.4. A személyi állománnyal kapcsolatos diagnosztikus és terápiai tevékenység	339
11.3.4.1. A stressz hatása a börtönben dolgozók személyiségére, a kiegészítő prevenciók lehetőségei	339
11.3.4.2. Pszichológiai szűrés és alkalmasság vizsgálat	340
Források	341
11.4. A börtönbeli erőszak jellemzői és dinamikája. A konfliktuskezelés tárgyalásos módszereinek alkalmazása (Fliegauf Gergely).....	343
11.4.1. A csoportdinamika módszereinek alkalmazási lehetőségei a börtönben ..	343
11.4.1.1. Általánosságban a szelf-reprezentációról.....	343
11.4.1.2. Mit jelent a konformizmus, és ennek függvényében mit jelent a deviancia?.....	347
11.4.2. Gengeszedés a börtönökben.....	350
11.4.2.1. Mit jelentenek a tiltott tárgyak?	350
11.4.2.2. A szervezettség következményei.....	351
11.4.2.3. Csoportidentitás	351
11.4.3. A börtönbeli konfliktuskezelés jellemzői és alapjai	352
11.4.3.1. A börtönbeli személyközi viszonyok mindenképpen jogviszonyok? ..	352
11.4.3.2. Egy példa a kognitív értelemben biztonságos börtönre	355
Források	357